

Összegezve az elmondottakat megállapíthatjuk, hogy az erdőművelés alapvető szakmai érdekei összeegyeztethetők napjaink és a jövő egyre növekvő gazdaságossági törekvéseivel. Hisz a jövőben az erdőművelési munkák mennyisége tovább nő és üteme országos szinten nem csökken az elmúlt 25 évhez viszonyítva. A IV. ötéves tervben közel 100 000 ha lesz az erdőfelújítás területe (főleg a mezőgazdasági szektorokban), 20 000 ha-ral több, mint az elmúlt időszakban. De nő az erdőművelés jelentősége is. Ennek nem mond ellent az a tény, hogy az erdőgazdaságokban részben azért, mert elfogytak erdőtelepítésre váró területeik, részben a megnövekedett fakitermelés miatt az erdőművelési ágazat termelési értékhányada és azzal együtt nyereséghányada is csökkent.

Az erdőgazdálkodás harmonikus egységét nem fenyegeti veszély. Fontos azonban annak szemléletbeli tisztázása, hogy gazdálkodásunk alapját és tárgyát képező nyersanyagot egy élő üzem, az erdő adja. Ezért a belőle származó nyereséget ne tekintsük úgy, mint csupán a fahasználat, anyagmozgatás, feldolgozás eredményét. A gazdaságos gabonatermesztést sem tekintik a mezőgazdaságban az aratás és a malomipar, hanem a növénytermesztés sikereinek is. Az erdőgazdálkodásban sem természeti adottság a hektáronként aratott fatömeg és annak minősége, hanem széles körű művelési (fatermesztési) tevékenység eredménye, mely lehet jobb, de rosszabb is. Ennek elismerése jelentősen növelné az erdőművelők ambícióját, de felelősségét is, amit azonban biztos vállalnak is!

Д-р Чеснак Э.: ИЗМЕНЕННОЕ ПОЛОЖЕНИЕ ЛЕСОВОДСТВА В НОВОЙ СИСТЕМЕ НАШЕЙ ЭКОНОМИКИ

Mn ogie считают, что в новой системе управление нашей экономикой специальные точки зрения лесоводства оттесняются на задний план. В противоположность этому, речь может идти только о том, что наша лесоводственная практика во многих деталях областях устарела и прежняя наша система расчетов не стимулирована к более рациональным решениям. Как в лесовыращивании, так и в лесовозобновлении открывается несколько возможностей для рационализации, при использовании которых основные специальные интересы лесоводства могут согласоваться со все увеличивающимися стремлениями настоящего и будущего времени.

Dr. Csesznák, E.: THE MODIFIED POSITION OF SILVICULTURE IN THE NEW ECONOMIC SYSTEM

Nowadays there are many of the opinion, that silviculture has lost much ground in the new economic directive system. That is, however, not the case. One has to admit, that our silvicultural methods have been in many respect obsolete, and the former financial system did not promote their rationalization. Both in the reforestation, and in tending operations there are many possibilities for rationalizing the work, and by using them the long-term interests of silviculture could be harmonized with the ever-increasing short- and long-term economic requirements.

Az erdősítés jövőjéről

DR. JÁRÓ ZOLTÁN

Az erdész és fokozottan az erdőművelő minden korban azt érezte, hogy ágazatának megbecsülése nem megfelelő. Ez az erdőt szerető szakember jogos, mondhatjuk bátran, hazánkban szükséges sovinizmusa. Az aggodalom az új gazdaságirányítási rendszerben a szokásosnál nagyobb, de nem indokolt. Kétségtelen, hogy az elmúlt évtizedek erdőművelés-centrikus gazdálkodása ma általános fagazdaság jellegűvé vált. Ez az átalakulás a természetes fejlődéssel együtt járt nemcsak nálunk, hanem egész Európában.

Fejlődésről kell beszélni és tudatosulni annak, hogy minden időszak munkáját és eredményét a sajátos adottságaihoz kell viszonyítani még 25 éven belül is. Így elkerülhetjük azt a hibát, hogy több ismeret birtokában az elődök munkáját, vagy saját előző munkánkat igen gyakran korszerűtlennek, sőt helytelennek ítéljük. Jellemző példa, hogy a múltban kívánatosnak tartott ele-

gyes állománykialakítást ma túlzásnak és korszerűtlennek mondjuk. Helyes, a mai gazdasági követelményekre épülő irányzat, mely szerint ne faállományaink legyenek elegyesek, hanem a termőhely változatosságának megfelelően az erdeink. De ugyanakkor emlékezzünk arra, hogy tanulmányainkban az elegyes erdő volt a vezérelv. Ez biztosította az ökológiai optimumot, hisz természetes állományaink is zömben elegyesek. Lehetséges, hogy az adottságok változása, a fejlődés, a mai elegyetlen állományok elegyessé alakítását tesszik szükségessé, akár erdővédelmi, akár jóléti, vagy más kényszerítő kívánalmak miatt.

Erdőfelújításunk fejlődését nehéz számokkal jellemezni. Az elmúlt 25 év alatt nagyon sok vita folyt a természetes felújításról. A szélsőségek más-más időben, de következetesen jelentkeztek. Volt olyan irányító emberünk, aki említésre méltónak sem tartotta a természetes felújítást, volt olyan is, aki minden erdőt természetesen, vagy legalább alátelepítéssel kívánta felújítani. Mind ezt helyes mederbe terelte és tartotta az adottságokhoz alkalmazkodó gyakorlati szakember, aki megértette és magáévá tette azokat a fejlesztési eredményeket, amelyeket alkalmazni lehetett. Az 1950-es évekig a nagymértékű sarjztatás uralkodott, természetes felújításunk 80—90%-át tette ki. Az első 5 éves tervidőszak alatt a sarjztatás lecsökkent 30% körülire, a második 5 éves tervben újabb 5%-os csökkentés után elérte azt a szintet, amit ma a gazdasági erdeinkben kívánatosnak tartunk. A tulajdonképpeni természetes felújítás évi területe jelentősen változik a magtermés függvényében. Általában az erdőfelújításnak 14—18%-a a természetes felújítás, aminek legnagyobb részét a bükkfelújítások teszik. Ha bükköseinket évenként rendszeresen tudnánk természetesen újítani, akkor ez kereken 1000 ha-t jelentene. A nagy makktermést követő 3—5 évben a természetes felújítási terület megnövekszik, pl. az 1952. évi jó tölgytermést követő 1955. évben 1802 ha, 1956. évben 2394 ha volt a természetes felújítással átadott terület. Az 1956. évi újabb makktermést az 1961. évi 1535 ha és az 1962. évi 2334 ha területű természetes úton felújított erdő jelzi az évi átlagos 1100—1200 ha-ral szemben. A jövőben sem várhatunk nagyobb arányt és egyenletességet, hacsak a makktermés szakasságát meg nem tudjuk szüntetni. Arra azonban súlyt kell helyeznünk, hogy a bükkösök termelését a természetes újulat függvényében ütemezzük, mert különben óhatatlanul csökken bükköseink területe.

A mesterséges úton történő erdőfelújítás fejlődését a 60-as évek végén a pótlások csökkenése mutatja, de méginkább a helyesebb fafajmegválasztás. Ez annak az eredménye, hogy az 1964-ben megjelent „Magyarország erdőgazdasági tájainak erdőfelújítási, erdőtelepítési irányelvei és eljárásai” című fejlesztési anyag fokozatosan erdőművelésünknek alapja lett. Ennek fafajpolitikai kihatása, hogy ma már megvalósuló cellulóz és fűgy programról beszélhetünk. Az 1968. és 69-es év átvett erdőterületeiből a nemes nyárok aránya 8% felett van (országos területarányuk 4,6%), a fenyők aránya 40% (országos területarányuk 8,7%). A fenyők nagy felfutása elsősorban az akác és cser rovására történt.

Erdőtelepítőink joggal büszkék arra, hogy országunk erdősültségi aránya 1968-ban már 16,3%. Az 1961—1970. évek átlagos évi 14 ezer ha-os sikeres új erdőtelepítése és fásítása teszi reálissá a IV. ötéves terv 70 ezer ha-ját. Új erdőtelepítéseink jelentős területgyarapodást jelentenek, de a fafajmegválasztásban sok volt a bizonytalanság, mert zömben gyenge termőhelyek kerültek erdősítésre, ahol előzőleg nem volt állomány, ami tájékoztatást adott volna. Ebből adódott, hogy pl. az 1958—1962 öt év 59 278 ha új erdőtelepítéséből 26 696 ha volt a pótlás, ami 45%-ot tesz ki. A cellulóz-nyár telepítést megelőző termőhelyvizsgálat és az alföldi fenyőtelepítésekben alkalmazott korszerű talaj-

előkészítési technológia ma már ugrásszerű javulást hozott. A következő év-tizedben az új erdők telepítése fokozódik. A mezőgazdaság a dombvidéken és az Alföldön egyre nagyobb területeket ad át, mert azok mezőgazdasági hasznosítása nem gazdaságos. Így az előzetes becslések szerint a IV. ötéves terv 70 ezer ha-ját túlteljesítjük. Az új területek fajajmegválasztásában nincs problémánk, mert termőhelyértékelésük már megoldott. Az erdősítési technológiájuk gépesítése is kidolgozott, így a fokozódó munkaerőhiány a kivített kevésbé akadályozza. Tudomásul kell azonban vennünk, hogy ezek az új területek nem a nagy hozamú nemes nyárasok és lucfenyvesek termőhelyei. Ezekre az erodált, gyenge vízgazdálkodású termőhelyekre nagyrészt erdei- és feketefenyőt kell ültetnünk, amelyek növekedése nem lesz a közepesnél jobb, sőt gyakran inkább csak talajvédelmi erdők lesznek.

Az elkövetkező idők erdőfelújításának és erdőtelepítésének irányát a gazdaságosság fogja megszabni. Ebben az erdők osztályozása és az erdőművelési munkák elszámolási és finanszírozási rendje lesz a döntő. A termelés a gazdasági erdőkre koncentrálódik és ezek közül is azokra, amelyek viszonylag a legnagyobb hasznot hozzák. Az erdőfelújító számára ezek a kiváló termőhelyű területek tág lehetőséget biztosítanak az értéktermelő, nagy hozamú erdők kialakítására. Az új finanszírozási rend is ezt segíti elő. A nem gazdasági erdők kezelésének kialakítása minden tekintetben a jövő feladata. Ezekben fog érvényesülni elsősorban a természetvédelmi, üdülési, turisztikai, vadgazdálkodási jelleg. Ez jól átgondolva valóban így helyes, mert a tavaszi pompájú tisztásokkal tarkított molyhos tölgyes a kirándulók üdülését szolgálja és nem a fa-termesztést, hasonlóan a lekopott löszdombok feketefenyvesének is nagyobb szerepe van az erózió elleni védekezésben, mint a cellulózipar nyersanyagellátásában. Természetesen ezek felújítása, telepítése is feladat marad, aminek elvégzése a nem is olyan távoli jövőben nagyobb megbecsülést biztosít az erdésznek, mint a gazdasági erdők felújítása, mert egyre jobban előtérbe kerülő fontos társadalmi igényt elégít ki.

Д-р Яро З.: О БУДУЩЕМ ОБЛЕСЕНИЯ

Направление лесовозобновления и облесения в будущем определится экономичностью. Решающую роль будут играть в этом классификация лесов и система финансирования работ по лесоводству. Производство будет концентрироваться на хозяйственные леса и среди них на те, которые дают относительно самую высокую прибыль. Конечно, и впредь останутся задачи по ведению нехозяйственных лесов, в соответствии с другими, сопряженными с ними интересами.

Dr. Járó, Z.: THE FUTURE OF SILVICULTURE

Efficiency will be the main principle, which is to direct our reforestation and afforestation work in the future. The economic classification of the forests and the financial system of silvicultural operations will be decisive in this direction. Felling will be concentrated on productive forests, and even among them on those, the felling of which is the most remunerative. Naturally the maintainance of unproductive forests is to be continued, as well as they deserve according to their environmental effect.

Merre tart az erdőművelés?

D R. M A J E R A N T A L

Hozzászólás *dr. Csesznák Elemér*: „Az erdőművelés megváltozott helyzete gazdálkodásunk új rendszerében” című cikkéhez

Az erdőművelés természetes velejárója minden erdészeti ténykedésnek. A fahasználó vagy műszaki beosztásban levő, hivatása magaslatán álló erdőmérnök és erdész munkáját átszövi az erdőt felújító, ápoló, nevelő és védő tevékenység.

Ennek ellenére 1949-ig minden szervezetünkben hiányzott az erdőművelő. Kereshetjük ezt a felszabadulás előtti vagy utáni Földművelésügyi Minisztér-